

ΤΟ ΚΗΡΙΝΟΝ ΕΚΜΑΓΕΙΟΝ

Προκειμένου νὰ ἐρμηνευθῆ εἰς τὸν πλατωνικὸν διάλογον «Θεαίτητος» τὴ εἶναι εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ἢ «ἀληθοῦς δόξας», ἢ ἀνταποκρινομένη εἰς τὰ πράγματα ψυχολογικὴ παράστασις, ὅπως θὰ ἐλέγομεν εἰς τὴν σύγχρονον γλῶσσαν τῆς ψυχολογίας, θεωρεῖται ὡς ἀπαραίτητος προϋπόθεσις πρὸς λύσιν τοῦ τιθεμένου προβλήματος, νὰ διευκρινηθῆ προηγουμένως πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἡ «ψευδοῦς δόξα», δηλ. πῶς εἶναι δυνατόν νὰ σχηματισθῆ εἰς τὴν ψυχὴν μία μὴ ἀνταποκρινομένη εἰς τὰ πράγματα καὶ δι' αὐτὸ ψευδοῦς ψυχολογικὴ παράστασις. Θὰ ἡδυνάμεθα, κατὰ τὸν Πλάτωνα, νὰ δώσωμεν ἀπάντησιν εἰς τὴν τιθεμένην ἀπορίαν λέγοντες ὅτι ἡ ψευδοῦς παράστασις εἶναι μία παράστασις ἀναφερομένη εἰς πράγματα μὴ ὑπάρχοντα (188d). Μία τοιαύτη ὅμως παράστασις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ, διότι «τὸ μὴ ὄν» δηλ. τὰ ἀνύπαρκτα πράγματα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενον ψυχολογικῆς παραστάσεως. «Ὁ ἄρα μὴ ὄν δοξάζων οὐδὲν δοξάζει» 189d, δηλ. ὁ ἰσχυριζόμενος ὅτι ἔχει μίαν παράστασιν δι' ἓν ἀνύπαρκτον πρᾶγμα, εἰς τὴν πραγματικότητά δὲν θέτει ἀπέναντι τῆς σκέψεώς του καμμίαν παράστασιν. Ἐπομένως πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν μίαν ἄλλην λύσιν ἐξηγοῦσαν πῶς εἶναι δυνατόν νὰ σχηματισθῆ εἰς τὴν ψυχὴν μία ψευδοῦς ψυχολογικὴ παράστασις.

Κατόπιν τούτου προτείνεται ὡς λύσις ἡ θεωρία τῆς «ἀλλοδοξίας». Συμφῶνως πρὸς αὐτὴν ἡ ψευδοῦς δόξα γεννᾶται εἰς τὴν ψυχὴν, ὅταν συγχέοντες εἰς τὴν σκέψιν μας ἓν πραγματικῶς ὑφιστάμενον πρᾶγμα πρὸς ἓν ἄλλο ἐπίσης ὑπάρχον, θεωρήσωμεν αὐτὸ διάφορον ἀπὸ ὅ,τι πραγματικῶς εἶναι «ὅταν τίς τι τῶν ὄντων ἄλλο αὖ τῶν ὄντων ἀνταλλαξάμενος τῇ διανοίᾳ φῆ εἶναι». Κατὰ τὴν θεωρίαν τῆς ἀλλοδοξίας, ἡ ψευδοῦς δόξα εἶναι ἀποτέλεσμα συγχύσεως. Ὁ Σωκράτης π.χ. γνωρίζει καὶ τὸν Θεαίτητον καὶ τὸν Θεόδωρον. Ὅταν ὅμως βλέπων τὸν Θεόδωρον ὑποπέσῃ εἰς σύγχυσιν καὶ νομίσῃ ὅτι βλέπῃ τὸν Θεαίτητον, τότε ἔχομεν τὸ φαινόμενον τῆς ἀλλοδοξίας, δοξάζει ἄλλα ἀντὶ ἄλλων.

Ἐρευνᾶται κατὰ τὴν συνέχισιν τῆς διαλεκτικῆς συζητήσεως τὸ πρόβλημα τῶν προϋποθέσεων, αἵτινες καθιστοῦν δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ τὸ φαινόμενον τῆς ἀλλοδοξίας. Εἶναι φανερόν ὅτι διὰ νὰ ἐξηγήσωμεν πῶς συμβαίνει τὸ φαινόμενον τῆς ἀλλοδοξίας, πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι κατ' αὐτὴν ἐνεργοῦν δύο ψυχικαὶ λειτουργίαι, δηλαδή ἡ μνήμη καὶ ἡ λήθη. Ὁ Σωκράτης, ὅστις συγχέει τὸν Θεόδωρον μὲ τὸν Θεαίτητον, διατηρεῖ εἰς τὴν μνήμην του τὴν παράστασιν τῆς μορφῆς τοῦ Θεαίτητου. Ὡς πρὸς τὴν παράστασιν ὅμως τῆς μορφῆς τοῦ Θεοδώρου ἔχει ἐπενεργήσει ἡ λήθη, ἥτις ἀλλοιώσασα τὰ χαρακτηριστικὰ του ἐγένετο ἀφορμὴ τῆς ἐκ μέρους

τοῦ Σωκράτους συγχύσεώς του με τὸν Θεαίτητον. Κατόπιν τῆς γενομένης ψυχολογικῆς ἀναλύσεως προβαίνει ὁ Πλάτων εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς περὶ τοῦ ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ ἐνυπάρχοντος «κηρίνου ἐκμαγείου» εἰκόνας του, ἣτις ἔχει ὡς ἐξῆς.

«Θὲς δὴ μοι λόγου ἕνεκα ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐνὸν κήρινον ἐκμαγεῖον, τῷ μὲν μεῖζον, τῷ δ' ἔλαττον καὶ τῷ μὲν καθαρωτέρου κηροῦ, τῷ δὲ κοπρωδεστέρου καὶ σκληροτέρου, ἐνίοις δὲ ὑγροτέρου, ἔστι δὲ οἷς μετρίως ἔχοντος . . . Δῶρον τοῖνον τοῦτο φῶμεν εἶναι τῆς τῶν Μουσῶν μητρὸς Μνημοσύνης καὶ εἰς τοῦτο ὅ,τι ἂν βουληθῶμεν μνημονεῦσαι ὧν ἂν ἴδωμεν ἢ ἀκούσωμεν ἢ αὐτοὶ ἐνόησωμεν, ὑπέχοντες αὐτὸ ταῖς αἰσθήσεσι καὶ ἐννοίαις ἀποτυποῦσθαι, ὡσπερ δακτυλίων σημεῖα ἐνσημαινομένους· καὶ ὁ μὲν ἂν ἐκμαγῆ μνημονεῦειν τε καὶ ἐπίστασθαι, ἕως ἂν ἐνῆ τὸ εἶδωλον αὐτοῦ· ὁ δ' ἂν ἐξαιλειφθῆ, ἢ μὴ οἶόν τε γένηται ἐκμαγῆναι ἐπιλελῆσθαι τε καὶ μὴ ἐπίστασθαι» (191C—E).

(Ἐπόθεσε, χάριν τοῦ συζητουμένου θέματος, ὅτι ὑπάρχει εἰς τὰς ψυχὰς μας, μία ποσότης ἐκ κηροῦ ἐπιδεχομένου πλαστικὴν διαμόρφωσιν, καὶ ὅτι ἡ ποσότης αὕτη εἰς ἄλλου μὲν τὴν ψυχὴν εἶναι μεγαλύτερα, εἰς ἄλλου δὲ μικρότερα, καὶ εἰς ἄλλον μὲν ἀποτελεῖται ἀπὸ καθαρώτερον κηρόν, εἰς ἄλλον δὲ ἀπὸ κοπρωδέστερον, καὶ σκληρότερον, εἰς μερικοὺς δὲ ἀπὸ ὑγρότερον καὶ εἰς ἄλλους ἔχει εἰς σύμμετρον βαθμὸν αὐτὰς τὰς ιδιότητας. Ἄς παραδεχθῶμεν ὅτι αὐτὸ εἶναι δῶρον τῆς μητρὸς τῶν Μουσῶν Μνημοσύνης, καὶ ὅτι εἰς αὐτὸ ὅ,τι τυχὸν θελήσωμεν, εἴτε νὰ συγκρατήσωμεν εἰς τὴν μνήμην μας ἀπὸ ὅσα τυχὸν ἀκούσωμεν ἢ ἴδωμεν, ἢ οἱ ἴδιοι ἀνακαλύψωμεν μετὴν σκέψιν μας, τὰ ἀποτυπώνομεν ἀφοῦ τὸ θέσωμεν κάτω ἀπὸ τὰς αἰσθήσεις μας καὶ τὰς σκέψεις μας κάμνοντες ἐπάνω εἰς αὐτὸ ἀποτυπώματα, ὡσὰν αὐτὰ ποῦ ἀφίουν αἱ σφραγίδες. Καθετὶ ποῦ θὰ ἀποτυπωθῆ (ἐπάνω εἰς αὐτὸν τὸν κηρόν) τὸ ἐνθυμούμεθα καὶ τὸ γνωρίζομεν, ἕως ὅτου διατηρεῖται τὸ ἀποτύπωμά του. Καθετὶ ὅμως ποῦ θὰ ἐξαιλειφθῆ, ἢ δὲν θὰ καταστῆ δυνατὸν νὰ ἀποτυπωθῆ, τὸ ἔχομεν λησμονήσει καὶ δὲν τὸ γνωρίζομεν).

Μετὴν εἰκόνα αὐτὴν ὁ Πλάτων ἐγένετο εὑρετῆς τῆς περὶ «ἐντυπώσεως» impressio θεωρίας, τὴν ὁποῖαν εὐρίσκομεν, εἰς τὸν Ἀριστοτέλη, εἰς τοὺς Στωϊκοὺς, τοὺς μεσαιωνικοὺς φιλοσόφους καὶ εἰς τοὺς συγχρόνους μας ὁπαδοὺς τῆς φυσιολογικῆς ψυχολογίας, οἵτινες κάμνουν λόγον περὶ ἀποτυπωμάτων, τὰ ὁποῖα ἀφίουν τὰ αἰσθήματα ἐπὶ τῶν ἐγκεφαλικῶν κυττάρων. Οὐδόλως ὅμως καθορίζει ὁ Πλάτων, ἂν ἡ περὶ τοῦ κηρίνου ἐκμαγείου εἰκὼν εἶναι ἰδική του ἐπινόησις, ἢ προέρχεται ἐξ ἄλλου τινὸς στοχαστοῦ τῆς ἀρχαιότητος.

Εἰς τὴν νεωτέραν πλατωνικὴν ἔρευναν ἐγένοντο πολλαὶ συζητήσεις διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς προελεύσεως τῆς ῥηθείσης εἰκόνας. Ἐπὶ ἐρευνητῶν τινῶν (Natorp, Dümmeler, Joel) διευτυπώθη ἡ γνώμη ὅτι παρέλαβεν αὐτὴν ὁ Πλάτων ἀπὸ τὸν Ἀντισθένη. Οὐδεμία ὅμως μαρτυρία ὑπάρχει παρέχουσα τὴν πληροφορίαν ὅτι ὁ Κυνικός οὗτος φιλόσοφος εἶχε παρομοιάσει τὴν καρδίαν καὶ γενικώτερον τὴν καταλληλότητα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς πρὸς εἰσδοχὴν καὶ διαφύλαξιν τῶν αἰσθησιακῶν ἐνεργημάτων ὑπὸ μορφὴν ἀποτυπωμάτων, πρὸς τὴν δεκτικότητα τοῦ κηρίνου ἐκμαγείου. Ὁ E. Hoffman (Socrates 1921) εἶχε διατυπώσει τὴν γνώμην ὅτι ὁ Πλάτων ἔχει παραλάβει τὴν παραιοίωσιν ἀπὸ τὸν Δημόκριτον. Πράγματι δὲ ὁ Θεό-

φραστος εἰς τὴν «Περὶ αἰσθήσεως» πραγματεῖαν τοῦ παραθέτει χωρία ἐξ ἔργου τοῦ Δημοκρίτου εἰς τὰ ὁποῖα γίνεται λόγος περὶ ἀπομάξεως τοῦ κηροῦ, «καὶ ὁ ἀὴρ ἀπομάττεται καθάπερ κηρὸς ὠθούμενος», «εἰ ἐκμάξεως εἰς κηρὸν» κατὰ διόρθωσιν τοῦ Burchard ἀντὶ τῆς ὑπὸ τῶν κωδίκων παραδεδομένης γραφῆς «εἰς σκληρόν». Ἄλλὰ καὶ εἰς τὰ ἐκ τοῦ Δημοκρίτου παρατιθέμενα χωρία δὲν γίνεται λόγος περὶ ἐκμαγείου τοποθετουμένου εἰς τὸν ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνθρώπου ψυχικὸν χῶρον. Ὁ Ἀβδηρίτης φιλόσοφος κάμνει λόγον περὶ ἀποτυπώσεως γινομένης ἐν τῷ ἀέρι, τὴν ὁποίαν ὁ Θεόφραστος χαρακτηρίζει ὡς ἄτοπον γράφων «πρῶτον μὲν οὖν ἄτοπον ἢ ἀποτύπωσις ἢ ἐν τῷ ἀέρι». Ἡ τύπωσις κατὰ τὸν Δημοκρίτον, ὅπως ἀναφέρει ὁ Θεόφραστος, δὲν γίνεται εἰς τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀλλ' «τὸν ἀέρα τὸν μεταξὺ τῆς ὄψεως καὶ τοῦ ὄρωμένου τυποῦσθαι συστέλλόμενον ὑπὸ τοῦ ὄρωμένου» (Θεόφρ. παρὰ Diels Vorkr.⁶ II σ. 114 κέ.).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι, διὰ νὰ λυθῇ τὸ προκειμένον ζήτημα πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν χωρίον συγγραφέως τινός, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ παρομοιάζεται ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ μὲ κήρινον ἐκμαγεῖον. Παρ' Ὁμήρῳ εὐρίσκομεν ἐπίθετα χαρακτηρίζοντα τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν καὶ τὴν ψυχικότητα γενικῶς (κραδίην, θυμόν, ἦτορ) ὡς «σιδήρειον» καὶ «χάλκεον». Παρομοίους ὡς πρὸς τὴν καρδίαν χαρακτηρισμοὺς εὐρίσκομεν καὶ εἰς τὸ ἐγκώμιον τὸ ὁποῖον εἶχε συνθέσει ὁ Πίνδαρος, διὰ νὰ ἐξυμνήσῃ τὸ κάλλος τοῦ Τενεδίου φίλου τοῦ Θεοξένου (Πίνδαρος, Ἔκδ. Β. Snell T. 1953 σ. 259). Ἐκεῖνος, γράφει ὁ Πίνδαρος, ὅστις δὲν συγινεῖται ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας αἵτινες ἀπολάμπουν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Θεοξένου ἔχει μαύρην καρδίαν, ἥτις ἔχει χαλκευθῆ ἐκ χάλυβδος ἢ σιδήρου διὰ ψυχρᾶς φλογός

«ἐξ ἀδάμαντος
ἢ σιδάρου κεχάλκευται μέλαιναν καρδίαν
ψυχρᾶ φλογί».

Περιγράφων περαιτέρω τὴν συγκίνησιν, ἡ ὁποία διεγείρεται εἰς τὴν ψυχὴν του, ὅταν στρέφῃ τὰ βλέμματά του εἰς τὰ νεαρὰ σώματα τῶν ἐφήβων παιδῶν, γράφει

«ἀλλ' ἐγὼ δεκατίτας κηρὸς ὡς δαχθεῖς ἐλε
ηραν μελισσᾶν τάκομαι, εὖτ' ἂν ἴδω
παίδων νεόγυιον ἐς ἦβαν.

Οἱ τρεῖς οὗτοι στίχοι ἔχουν ἐφθαρμένως παραδοθῆ ὡς πρὸς τὰς δύο λέξεις «δεκατίτας» καὶ «ἐλεηράν». Καὶ τὸ μὲν «δεκατίτας» διωρθώθη εἰς «θεᾶς ἔκατι» ὑπὸ τοῦ Hermann «τᾶς ἔκατι» ὑπὸ τοῦ Wilamowitz. Διὰ τοῦ «θεᾶς» νοεῖται ἡ ἐμπνεύουσα τὸν ἐρωτικὸν πόθον Ἀφροδίτη. Τὸ «ἐλεηράν» διωρθώθη ὑπὸ τοῦ Bergk, ὅστις εἰς αὐτὸ ἀνεγνώρισε δύο λέξεις, τὴν δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ ἔλα τῆς λέξεως «ἔλα», ἥτις μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ λεξικογράφου Ἡσυχίου ὡς κατὰ σημασίαν ἰσοδύναμος πρὸς τὰς λέξεις «ἥλιος, αὐγὴ, καῦμα». Ὡς δευτέραν λέξιν ἀντὶ τοῦ

-ηραν ἀνεγνώρισε τὴν γενικὴν πληθυντικὴν ἱρᾶν (=ἱερῶν). Διὰ τῶν δύο τούτων διορθώσεων ἀποκαθίσταται ἐπαρκῶς ἡ ἔννοια. Ὁ Πίνδαρος, ὅστις ἤλεγξε προηγουμένως τοὺς δεικνύοντας ἀναισθησίαν πρὸς τὸ παιδικὸν κάλλος, ὡς ἔχοντας καρδίαν ἐκ χάλυβος, γράφει διὰ τὸν ἑαυτὸν του ὅτι ἔχει καρδίαν, ἡ ὁποία ἔμπορεῖ νὰ παρομοιωθῇ μὲ τὸν παραγόμενον ὑπὸ τῶν ἱερῶν μελισσῶν κηρόν. Ἡ καρδία του ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν δηγμάτων, τῶν προερχομένων ἐκ τῆς καταφλεγούσης λαμπρότητος τοῦ παιδικοῦ κάλλους, τήκεται ὅπως ὁ κηρός τῶν ἱερῶν μελισσῶν ὅταν προσβάλλεται ἀπὸ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου.

Τυχᾶναι ἀφ' ἑαυτοῦ φανερόν ὅτι εἰς τὸ προκείμενον χωρίον τοῦ Πινδάρου ὑπάρχει ἡ παρομοίωσις τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἥτις εἰς τὴν ποιητικὴν διάλεκτον ταυτίζεται μὲ τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ ἀνθρώπου ψυχικότητα, πρὸς τὸν κηρόν. Διὰ τοῦτο εἶναι δυνατὸν νὰ τεθῇ τὸ ἐρώτημα, ἂν εἶναι δυνατὸν οἱ παρατεθέντες στίχοι νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἔμμεσοι ἢ καὶ ἄμεσοι πηγαὶ τῆς πλατωνικῆς περὶ τοῦ κηρίνου ἐκμαγεῖου εἰκόνας.

Πρὶν εἰσέλθωμεν εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ τελευταίου τούτου ἐρωτήματος, θεωροῦμεν συντελεστικὸν διὰ τὴν διευκρίνησιν τοῦ ὅλου ζητήματος νὰ ὑπομνήσωμεν μίαν, λίαν ἐπιτυχῆ, κατὰ τὴν γνώμην μας, διόρθωσιν τοῦ Γρηγορίου Βερναρδάκη. Προετάθη παρ' αὐτοῦ ἀντὶ τῆς ἐφθαρμένης γραφῆς «δεκατίτας» νὰ γραφῇ «δεικελίκτας». Οἱ δεικελίκται, ἢ δεικηλίκται ἦσαν κατὰ τὴν παλαιὰν παράδοσιν (Ἀθήναιος Δειπν. 621E Πλούταρχ. Ἀγῆσ. 28) μιμολόγοι, ἥτοι ὑποκριταὶ διὰ τῆς ἀπομιμήσεως παριστάνοντες πάσης φύσεως μιμικὰς σκηνάς. Κατὰ τὰς παραστάσεις αὐτὰς οἱ δεικελισταὶ ἔφερον καὶ «δείκηλα» δηλαδὴ προσωπεῖα καὶ ὁμοιώματα τῶν προσώπων, ἅτινα παρίστανον κατὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν διεξαγομένην δραματικὴν παράστασιν. Κατ' ἀρχαίαν μαρτυρίαν περιεχομένην εἰς τὸ Ἑτυμολ. Genuinum τὸ «δείκηλον» ἐχρησιμοποίηθη ὑπὸ τοῦ Δημοκρίτου, «δείκηλον παρὰ δὲ Δημοκρίτῳ κατ' εἶδος ὁμοία τοῖς πράγμασιν ἀπόρροια».

Ἡ λέξις «δείκελον» ἢ «δείκηλον» ἐσήμαινε κατὰ τὸν Ἡσύχιον «ἄγαλμα, ἐκτύπωμα, ὁμοίωμα, εἶδωλον, μίμημα, ἀνδριάς, ζῶδιον, φάσμα», «δεικηλίκτας» δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν λεξικολόγον λέγεται ὁ μιμολόγος. Ὅθεν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὅτι καὶ ὁ Πίνδαρος ἀπεκάλεσε τὸν κηρόν, ὡς ὕλην δυναμένην νὰ λαμβάνῃ παντοίας μορφὰς «δεικελίκταν». Ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις αὐτὰς ὀρθότερον εἶναι νὰ δεχθῶμεν ἀντὶ τῆς διορθώσεως «τᾶς ἕκατι» «θεᾶς ἕκατι» τὴν ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη προταθεῖσαν γραφὴν «δεικελίκτας» ἥτις παλαιογραφικῶς συμφωνεῖ περισσύτερον μὲ τὸ παραδεδομένον «δεκατίτας».

Ὁ Πλάτων, ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, οὐδὲν ἀναφέρει περὶ τῆς προελεύσεως τῆς ὑπ' αὐτοῦ χρησιμοποιουμένης εἰκόνας. Εὐρίσκομεν μόνον παρ' αὐτῷ ἐτυμολογικὴν συσχέτισιν τοῦ «κηρός» πρὸς τὸν δηλοῦντα τὴν καρδίαν ὁμηρικὸν τύπον «κέαρ». Ἐπεξηγῶν ὁμοῦς ὁ Πλάτων τὰ κατὰ τὸ κήρινον ἐκμαγεῖον ἐν 194C γράφει «Ταῦτα τοίνυν φασὶν ἐνθένδε γίγνεσθαι». Εἶναι λίαν πιθανὸν ὅτι διὰ τοῦ ῥήματος «φασὶ» δηλοῦται ὅτι πρόκειται περὶ δοξασίας, ἥτις εἶχεν εὐρεῖαν διάδοσιν. Ὁ κηρός, ὅστις ἐχρησιμοποιεῖτο κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Πλάτωνος καὶ διὰ τὴν ἐπάλειψιν τῶν πρὸς γραφὴν πινακιδίων, θὰ ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ εἰς ἀρχαιοτέραν ἀκόμη ἐποχὴν διὰ

κατασκευὴν προπλασμάτων εἰκονιζόντων ποικίλας μορφάς. Κατὰ ταῦτα ἦτο δυνατόν νὰ χαρακτηρίζεται ὡς «δεκελίκτας», ὡς ὑλικὸν κατάλληλον πρὸς κατασκευὴν παντοίων ἀπομιμημάτων. Ἐχων ὑπ' ὄψιν τοῦ τὴν εὐρέως διαδεδομένην ταύτην ἀντίληψιν ὁ Πλάτων, εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἔκρινεν ἀπαραίτητον νὰ μνημονεύσῃ τοὺς παρατεθέντας Πινδαρικοὺς στίχους, οἵτινες λίαν πιθανὸν εἶναι ὅτι ἦσαν γνωστοὶ εἰς αὐτόν. Τὸ ὅτι ὁ ἴδιος δὲν παρεδέχετο τὴν ἐπὶ τῆς εἰκόνας τοῦ κηρίνου ἐκμαγείου οἰκοδομουμένην γνωσιολογικὴν θεωρίαν καὶ ἡ εἰρωνικὴ ἐκ μέρους τοῦ ἀντιμετώπισις τῶν ὀπαδῶν τῆς, εἶναι ἴσως λόγος δικαιολογῶν, διατί ἐν προκειμένῳ δὲν ἔκαμε λόγον καὶ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Πινδάρου χρησιμοποίησεως τῆς παρομοιώσεως.